

Niinijäärä

Lövgrenbock
Stenostola dubia

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Niinijäärä on pienehkö (8–11 mm), kapea, väriltään metallin sinertävä sarvijäärä. Niinijääräkoiraan tuntosarvet ovat ruumiin pituiset, naaraan hiukan lyhyemmät.

Elinympäristö ja levinneisyys

Niinijäärä elää etupäässä lehmuksen oksissa, joskin se voi elää muillakin lehtipuilla (esim. raidalla). Naaras munii vastakuolleisiin tai vähän vanhempiin 2–5 cm:n paksuisiin oksiin. Toukat elävät aluksi kuoren alla ja koteloituvat myöhemmin oksan sisälle puuainekseen. Niinijäärän kehitysaika on kaksivuotinen. Aikuisen niinijäärän ulostuloreiät oksan pinnassa ovat pyöreäsoikeita ja läpimitaltaan n. 3,5 x 2,5 mm. Aikuiset niinijäärät liikkuvat toukokuun lopulla ja kesäkuussa, jolloin niitä tapaa lehmuksen lehdiltä ja puiden tyvillä kasvavilta vesoilta. Toisen lehmuksen oksissa elävän kovakuoriaisen, lehmuksenoksajäärän (*Exocentrus lusitanus*), ulostuloreiät ovat läpimitaltaan vain noin 2 mm.

Niinijäärä on Suomessa harvinainen. Lajia esiintyy etelärannikolla ja laajalla alueella Etelä-Hämeessä (Tampereelta Lushankaan). Jostakin syystä Turun ympäristöstä niinijäärä näyttää lähes puuttuvan (vain yksi havainto), vaikka lehmusta kasvaa siellä runsaasti.

Nykytila ja uhkatekijät

Lajin taantumisen syynä on elinympäristöiksi soveltuvien vanhojen lehmusmetsiköiden väheneminen. Keski-Suomen lehmusesiintymät ovat jo luontaisestikin pienialaisia ja niiden esiintymien on pirstoutunut. Lehmusmetsiköitä on aikanaan raivattu mm. pelloiksi ja nykyisin etenkin hakkuut ja metsien uudistaminen havupuilla ovat vähentäneet lehmusmetsiköitä.

Hoitosuositukset

Lehmusten säästäminen hakkuissa lisää niinijäärän elinmahdollisuuksia. Lehmusmetsiköiden kuusettumista voidaan ehkäistä valikoivalla metsänhoidolla kuusta poistamalla. Luonnonsuojelulain jalopuumetsiköiden luontotyyppirajauspäättöksen alueista osa soveltuu niinijäärän elinympäristöiksi.

Lähteet

Heliövaara, K., Mannerkoski, I. & Siitonen, J. 2004: Suomen sarvijäärät. Helsinki, 374 s.

Kuva: Juhani Päiväranta